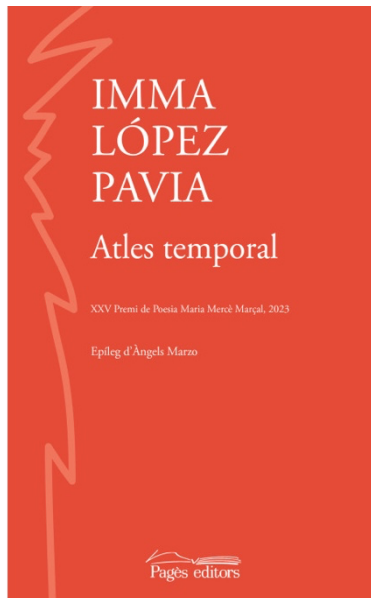

Ésser en el vertigen

Autoria: Imma López Pavia
Títol: *Atles temporal*
Editorial: Pagès editors, Lleida 2014
140 pàgines

“No s’ha de deixar mai abandonada una picada, sempre cal gratar-la fins a la fi, fins a fer-se sang o corres el risc que et piqui tota la vida”.

Amb aquests mots de Fred Vargas que Imma López Pavia tria per a endinsar-nos en el seu *Atles Temporal*, guardonat amb el 25é Premi de Poesia Maria Mercè Marçal, intuïm que emprendrem amb ella un viatge emocionant on serem conscients que el dolor forma part de la vida des del naixement, “t’incorpores a l’absència”, i que cal mirar-lo als ulls directament les vegades que calga per acceptar-lo i transformar-lo en bellesa, com ens suggereix l’autora amb la citació prèvia de Jeanette Winterson: “Llegeix la ferida. Reescriu la ferida”.

L’estructura del poemari és important perquè contribueix —junt amb l’ús de l’infinitiu combinat amb el de la segona persona; el defugiment de la primera i l’ús de la tercera— a assolir l’objectiu de l’autora: deixar constància de la particularitat de la seva vida en els poemes breus i, alhora, atorgar-li universalitat amb les Cròniques. Els lectors ens

identificarem en *Atles Temporal* d'una manera o altra, ens hi veurem reflectits en el present i ens hi retrobarem amb els nostres jo del passat, fins i tot si parem atenció als cinc títols de les cinc parts en què es divideix *el poemari*: “Nàixer a la ferida”, “Obsolescència programada”, “Aprendre a habitar l'absència”, “Nimfa” i “Vindran els anys”.

A cadascuna de les cinc parts li segueix una crònica que ens permet situar-nos en una etapa vital mitjançant referències culturals i alguns fets de la història universal des dels anys 60, quan “el destí va atrapar Marilyn” o “el somni de Luther King es va interrompre” (“Crònica I”), fins l'any 2022, quan els “Talibans van disparar Malala” i Annie Ernaux va guanyar el Premi Nobel de Literatura (“Crònica V”).

De fet, com va dir ella mateixa en la presentació del seu poemari a la llibreria Ambra el 25 de maig, Pavia es va inspirar en Ernaux per a decidir que hi inclouria cinc cròniques amb fets generals per a contextualitzar les experiències i les emocions que suggereix en els nou poemes breus que les segueixen. Un encert magnífic.

En “Nàixer a la ferida”, “T'incorpores a l'absència”, a l'enyor de l'úter de la mare, de la primera casa i, ho fas, amb la primera cicatriu que tots compartim: el melic. A més, si naixes xiqueta, hauràs de viure amb la coïssor d'una ferida primerenca de gènere als lòbuls de les orelles:

Mutilar

Tallar, fendre, escindir,
cisellar, escapçar, seccionar,
foradar,
travessar el fil.
Fil de seda i or.
Nàixer a l'estigma.

A “Obsolescència programada”, “el dictador va morir” i hi ha el el goig de voler ser lliure, de “Voler ser tota una altra”, d'experimentar el sexe i l'amor, de descobrir la nostra identitat com a poble i de reivindicar, cantant, que “No som d'eixe món”. Però també hi ha el dolor d'haver d'assumir els desitjos d'amor frustrats, d'haver d'acceptar que el temps passa i que ens costa saber qui som, especialment a les dones, per la manca de referents femenins, “Vosaltres, apàtrides, / no teníeu referents”.

Així doncs, haurem d'aprendre a habitar l'absència i ho podrem aconseguir mitjançant la poesia, “deixar constància. / Transformar la vida / en versos”. A més, algunes dones també haurem d'acceptar que no som la dona que la societat heteropatriarcal espera que siguem: “S'escolen / pel forat del temps / —que ja no tens— / els fills que no tindràs. / Trenques el fil d'aranya de la vida”.

I per aconseguir-ho, la poeta Imma López et porta a “Ser l'escriptura”, a viure una altra vida a Boston, a “sortir del món / per engrandir-lo” i a tornar a casa amb un optimisme renovat “després de la convalescència”, perquè pugues transformar la teua part fosca en llum, perquè pugues “reescriure't”, com ho farà l'autora quan inicia l'etapa de maduresa en “Nimfa”, que coincideix amb “la decadència d'occident” i del món, i on haurà d'assumir que tot és cíclic en la història i en la vida, com ho és el comportament dels “Elements” clàssics —que poden ser també els de l'obra d'Euclides i els del preciós àlbum de Ludovico Einaudi— i, especialment, el comportament de l'aigua amb els seus daltabaixos.

De fet, el nom de l'autora, «Imma», significa «riu o aigua que ho va crear tot» en la mitologia sumèria. Ella és una nimfa d'aigua i l'aigua és vida i mort alhora, «Els rius s'omplien de cadàvers inflats a l'antiga Mesopotàmia» (*Crònica IV*). Estem constituïts per aigua majoritàriament i hem d'aprendre a gestionar-la. Com ho fa la poeta?

Imma López deixa fluir la deessa “Sarasvasti”, és a dir, la seva creativitat, per a transformar-la en versos (“l'aigua sense forma / pot adquirir-ne qualsevol”) que palesen que viure implica aprendre a conviure amb les ferides pròpies, com ens suggereix al poema VI de “Nimfa”:

El silenci és blau
 (A qui ho diries?
 Amb quin idioma?)
 L'enemic viu a casa,
 tu ets la intrusa
 tan propera, però.
 Tens el nom de nimfa
 i el dolor de l'aigua
 no t'abandonarà mai.

I així, fluint, la poeta ens portarà a l'actualitat en la darrera part del seu *Atlas Temporal*, “Vindran els anys”, que també és l'inici d'una nova etapa del seu viatge vital, que inclou, entre d'altres fites personals, superar el dol de qui “l'havia ensenyada a nadar”, és a dir, de qui l'havia ensenyada a ser riu, si entenem que “nadar” també és una metàfora de la vida.

En la “Crònica V”, en llegir que “La nit es va omplir de somnis d'arrels que s'emparaven / dels cabells, un tuf intens de putrefacció i líquens” i que “L'aigua retorna sempre”, no he pogut evitar pensar en el principi de tot, en “el líquid on sures / entre la foscor i la llum” a “Origen”, que és el poema que introdueix aquesta magnífica biografia d'emocions, unes emocions que dialoguen entre elles sobre fets particulars i fets universals en el transcurs de tot el poemari. Aquestes emocions són les d'Imma López Pavia i també poden ser les de tots nosaltres, perquè tot és circular i tots tenim ferides que tornen a sagnar. I cal, doncs, “apaivagar el dolor / més que no pas joia” i aprendre que, en un món imprevisible, ple d'incerteses i irregular com el trajecte d'un riu, el millor que podem fer és “deixar l'aigua morta, estantissa” i “ésser en el vertigen”.

Lara Juan Mollá